

ONDER DE AANDACHT

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG, JAARVERSLAG 2004

1 INLEIDING

Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (NHGL) is een particuliere organisatie ter bevordering van natuurstudie. Belangrijke activiteiten zijn het organiseren van onderzoeksprojecten, excursies, lezingen en het faciliteren van veldonderzoek. De verzamelde gegevens worden opgeslagen in een centrale databank en zijn voor uiteenlopende doelen beschikbaar voor derden. Verder geeft de vereniging een eigen maandblad uit. De provincie Limburg ondersteunt de organisatie door jaarlijks een bijdrage in de exploitatiekosten beschikbaar te stellen. Het voorliggende jaarverslag schetst een beeld van de activiteiten en behaalde resultaten in het jaar 2004.

2 LEDEN EN BESTUUR

Het aantal geregistreerde leden van de vereniging vertoonde in 2004 een lichte stijging van 1226 naar 1241. Het onderstaande overzicht geeft de verdeling van het aantal leden over de onderscheiden categorieën weer.

categorie	aantal per 31 december			
	2004	2003	2002	2001
jeugd en student-leden	37	38	62	70
65+ leden	217	199	191	178
gewone leden	950	951	1064	1067
instellingen	37	38	41	39
totaal betalende leden	1241	1226	1358	1354

Ledenadministrateur Nico van de Wal gaf in december te kennen dat hij zijn taak in 2005 wil overdragen aan een opvolger. Besloten werd om de ledenadministratie zo mogelijk onder te brengen in het Genootschapskantoor. Een nieuwe vrijwilliger voor deze taak wordt nog gezocht.

Het bestuur werd uitgebreid met twee nieuwe leden: Nicole Reneerkens en Rob Geraeds. Verder trad Raymond Pahlplatz toe als kandidaat bestuurslid. Als beoogd opvolger van de huidige secretaris woonde hij in 2004 vergaderingen van het dagelijks bestuur bij.

Per 31 december was de samenstelling van het bestuur als volgt.

Frans Coolen	voorzitter
Reinier Akkermans	ondervoorzitter
Henk Schmitz	secretaris
Henk van der Weijden	penningmeester
Joof Teeuwen	plaatsvervangend secretaris
Wouter Jansen	lid algemeen bestuur
Corrie Adams-Kaasra	lid algemeen bestuur
Jan Hermans	lid algemeen bestuur
Annelies Heijnen	lid algemeen bestuur
Ed Gubbels	lid algemeen bestuur
Arjan Ovaa	lid algemeen bestuur
Olaf Op den Kamp	lid algemeen bestuur
Frans Mertens	lid algemeen bestuur
Joep Orbons	lid algemeen bestuur
Nicole Reneerkens	lid algemeen bestuur
Rob Geraeds	lid algemeen bestuur

In december stelde het algemeen bestuur het *Beleidsplan voor de periode 2005-2010* vast. De basis daarvoor werd gelegd tijdens een in maart georganiseerde strategiedag met vertegenwoordigers uit alle geledingen van de vereniging. De belangrijkste speerpunten voor de komende jaren zijn de ondersteuning van Kringen en Studiegroepen bij hun activiteiten en de toegankelijkheid van de Natuur-Bank Limburg voor alle leden.

3 ACTIVITEITEN VAN STUDIEGROEPEN EN KRINGEN

Het aantal Studiegroepen nam in 2004 af wegens opheffing van de Spinnenwerkgroep Limburg en de Studiegroep Bloemen en Bijen, die in de afgelopen jaren geen activiteiten meer ontplooiden. De vijftien resterende Studiegroepen en vijf Kringen organiseerden met wisselende intensiteit activiteiten als lezingen, excursies, onderzoeksprojecten, werkdagen en cursussen. De meeste activiteiten zijn zowel voor leden als niet-leden van het Genootschap toegankelijk.

Uit het onderstaande overzicht blijkt dat in totaal bijna 230 activiteiten plaats vonden, waarbij het aantal deelnemers varieerde van 2 tot 40.

Kring of Studiegroep	2004 aantalgemid.	2004 aantalgemid.	2003 aantalgemid.	2003 aantalgemid.
Herpetologische Studiegroep	8	12	7	12
Plantenstudiegroep	32	11	45	13
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven	6	40	9	48
Vlinderstudiegroep	10	10	10	11
Zoogdierenwerkgroep	10	18	7	13
Paddestoelenstudiegroep	30	12	32	12
Vissenwerkgroep	0	0	0	0
Sprinkhanenstudiegroep	6	10	14	15

Vogelstudiegroep	2	85	2	90
Werkgroep Behoud Schijnveldse Bossen en Brunsummerheide	0	0	0	0
Mossenstudiegroep	35	2	39	2
Werkgroep Meinweg	8	5	10	8
Libellenstudiegroep	3	4	4	10
Mollusken Studiegroep Limburg	10	4	9	4
Fotostudiegroep	4	15	2	3
Kring Maastricht	9	15	10	20
Kring Heerlen	13	27	14	30
Kring Venlo	30	13?	41	15
Kring Roermond	0	0	3	18
Kring Venray	8	20	10	21

Onderstaand volgt een opsomming van de meest in het oog springende activiteiten. De Zoogdierenwerkgroep organiseerde in samenwerking met het IVN Maastricht een cursus voor het waarnemen van zoogdieren. De cursus begon in september en bestond uit tien bijeenkomsten waarvan twee veldexcursies. De Plantenstudiegroep vierde op 18 september haar 25-jarig bestaan met een mini-symposium plus excursie en een aansluitende feestavond. Ook de Herpetologische Studiegroep Limburg bestond 25 jaar en vierde dit eveneens met een lezingendag, op 17 april. Op dit symposium werd tevens een aan het jubileum gewijd

themanummer van het Maandblad gepresenteerd. Tevens werd aan Frans Blezer de Bronzen Kikker uitgereikt wegens zijn grote verdiensten voor de bescherming van amfibieën in Limburg. De

in 2003 opgerichte Fotostudiegroep organiseerde 2004 twee introductieavonden en twee themabijeenkomsten. Een bijzondere gebeurtenis bij de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven was het afscheid van voorzitter Ton Breuls die gedurende lange tijd een van de drijvende krachten achter deze studiegroep was. De Sprinkhanenstudiegroep bracht een eigen website in de lucht.

Het jaarlijkse inventarisatieweekend van het Genootschap vond in 2004 met 36 deelnemers voor de vijfde keer plaats in het weekend van 25 tot 27 juni. Het onderzoeksgebied was deze keer het gebied ten westen van de Maas in Noord-Limburg, globaal binnen de driehoek Venlo-Sevenum-Meijel.

4 HUISVESTING EN PERSONEEL

Het kantoor van de vereniging bleef gevestigd in het GroenHuis te Roermond. De GroenHuis-partners besloten in 2004 tot verdergaande samenwerking door het instellen van een centrale dienst voor receptie en secretariaat. In dit verband vond een herschikking van werkkamers en archiefruimte plaats en kon het Genootschap een extra werkplek inrichten. Daarnaast werd extern een opslag-annex archiefruimte gehuurd waar ook de hele voorraad boeken van het Publicatiebureau ondergebracht kon worden.

In 2005 eindigt de eerste contractperiode voor de huur van het pand waarin het GroenHuis is gevestigd. Een punt van zorg is de daarna te verwachten sterke stijging van de huurprijs door indexering. De financiële situatie van zowel het Genootschap als de andere partners biedt geen ruimte voor hogere huisvestingskosten. Om die reden onderzocht het GroenHuisbestuur de alternatieve mogelijkheden voor gezamenlijke huisvesting na 2005, en opende daarnaast onderhandelingen met de gemeente Roermond (eigenaar van het pand) over de toekomstige huurprijs.

De personele bezetting van het kantoor nam toe. Naast Jacob van der Weele, die in december 2003 een tijdelijke aanstelling kreeg voor 32 uur per week als coördinator van het project herpetofauna-atlas, kwam Neeltje Huizenga de gelederen versterken. In dienst van de VZZ werkt zij vanaf april 2004 gedurende 16 uur per week in het Genootschapskantoor aan de voorbereidingen van een Limburgse zoogdierenatlas. Daarnaast werkt zij op dezelfde werkplek 20 uur per week in dienst van de NatuurBank Limburg.

De vaste bezetting van het kantoor veranderde niet en bestond uit de bureaumanager Henk Heijligers (voor 32 uur per week) en redactieassistent Roel Steverink (met een volledig dienstverband). Daarnaast werkte Antoinette Duysters gedurende een dagdeel per week als vaste vrijwilliger in het kantoor.

De procentuele verdeling van de arbeidstijd van de bureaumanager was als volgt.

Omschrijving	2004	2003	2002	2001
totaal aantal uren	1474	1048	945	pm
Kantoor en organisatie	23	26	27	32
Bestuur (overleg, secretariaat)	5	7	8	7
Automatisering en gegevensbeheer	35	20	19	15
GroenHuis	6	4	5	8
Redactie Maandblad	17	27	27	20
Projecten en overig	14	16	14	18

5 MAANDBLAD EN PUBLICATIES

De samenstelling van de redactie van het *Natuurhistorisch Maandblad* bleef ongewijzigd. Er verschenen twaalf nummers van het Maandblad. In totaal telde de jaargang 2004 exclusief de omslagen 340 pagina's, ofwel acht minder dan in het voorgaande jaar. Twee van de twaalf afleveringen waren themanummers: het aprilnummer met de titel *Verborgen valleien* was gewijd aan de actuele en potentiële natuurwaarden van de Limburgse dagbouwmergelgroeves, en het mei-nummer was een speciale uitgave bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Herpetologische Studiegroep Limburg.

Het tijdschrift *Limburgse Vogels* van de Vogelstudiegroep maakte in 2003 een succesvolle doorstart met een vernieuwde redactie. Iets

later dan gepland verscheen de editie 2003 in januari van het jaar 2004. De editie 2004 werd uitgebracht in november.

De Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven brengt met ondersteuning van het Genootschap het eigen tijdschrift *SOK-Medelingen* uit. In 2004 verschenen de nummers 39, 40 en 41 van deze reeks.

Verschillende studiegroepen en kringen zoals de Kring Venlo, de Paddestoelenstudiegroep, de Herpetologische Studiegroep en de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven geven een al dan niet regelmatig verschijnend periodiek of mededelingenblad voor de leden uit. Deze verschenen ook in 2004.

Naast het Maandblad en de bovengenoemde publicaties bracht het Genootschap in november de *Werkatlas libellen in Limburg* uit.

6 PROMOTIE EN PUBLICITEIT

De jaarlijkse Genootschapsdag vond op 28 februari voor de zevende keer plaats op de vaste locatie Bisschoppelijk College Broekhin te Roermond. Deze jaarlijkse ontmoetingsdag voor Genootschapsleden was met ongeveer 250 deelnemers opnieuw druk bezocht.

Een hoogtepunt van de dag was de uitreiking van de Rector Cremerspenning aan Huib Gilissen wegens zijn grote verdiensten voor de vereniging en zijn werk op het gebied van natuur- en milieueducatie. Huib Gilissen was in de jaren zeventig de grondlegger voor het succesvol gebleken organisatie-model van het Genootschap met gespecialiseerde Studiegroepen en regionale Kringen waar leden elkaar ontmoeten.

Op 10 oktober vond op dagcamping de Houtsberg bij het natuurgebied de Banen in Nederweert de Landschapsdoedag van het GroenHuis plaats, een publieksevenement voor promotie van het GroenHuis en de deelnemende partners. Behalve op deze dag was het Genootschap in 2004 met een stand aanwezig op de Vlaamse LIKONA-dag, de jaarlijkse RAVON-dag en op een goene markt bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de IVN-afdeling Helden.

Diverse nieuwsberichten, achtergrondverhalen en reportages verschenen in dagbladen en regionale nieuwszenders, waaronder een interview in het kader van de trekking van de Anjerloterij van het Prins Bernhard Cultuurfonds. In het kader van het zoogdierenatlas-project werd een oproep gedaan aan kattenbezitters om foto's van prooien van hun huisdier ter determinatie op te sturen. Deze actie leverde veel publiciteit op, zowel via LITV als in regionale en landelijke dagbladen.

Huib Gilissen nam het initiatief voor een met het Genootschap verbonden website voor jonge natuuronderzoekers. Het doel van het dit project is om bij leerlingen van basisscholen belangstelling te wekken voor natuuron-

derzoek in de eigen omgeving. De website (www.watzitdaar.nl) kreeg concreet vorm in 2004.

7 BELEIDSBEINVLOEDING

Behalve het volgen van enkele lopende zaken rond het mijnsteenterrein te Haanrade, het industrieterrein Keulsebaan Zuid te Roermond, een bedrijventerrein bij Sint Joost, het Bedrijvenpark Tradeport Noord in Venlo en geplande aanleg van de A74, ondernam het bestuur geen nieuwe acties voor beleidsbeïnvloeding via inspraak- en bezwarenprocedures. Bij drie van deze zaken treedt het Genootschap gezamenlijk met de Milieufederatie op. Veel meer tijd en aandacht besteedden leden en bestuursleden van het Genootschap aan beïnvloeding van beleid middels deelname in bestuurs- en adviesorganen. Onderstaand volgt een niet uitputtende opsomming van deze activiteiten in 2004. Bovendien participeerde het Genootschap in een gezamenlijke campagne voor de verkiezing van groene vertegenwoordigers in de waterschapsbesturen.

Overlegorgaan	Deelname
Bestuur Limburgs Landschap	Frans Coolen
Beheersadviescommissie	
Limburgs Landschap	Joof Teeuwen en Jan Hermans
Bestuur Milieufederatie Limburg	John Clerx
Beheerscommissie Beegderheide	Wouter Jansen, Henk Heijligers en Jan Hermans
Klankbordgroep Natuurvisie	
Roermond West	Wouter Jansen
Roermonds Natuuroverleg	Kring Roermond
Overleg met Stichting de Marke (Venray)	Rik Bastiaens en Henk Heijligers
Milieuoverleg met de gemeente Venlo	Kring Venlo
Gebiedscommissie Reconstructie	
Meerlo-Wanssum	Joof Teeuwen
Contactcommissie Sint Pietersberg	Rik Bastiaens en Joep Orbons
Hamsteroverleg Limburg	Wim van Mourik
Gebruikersgroep Nationaal Park	
De Meinweg	Wouter Jansen
Coördinatiegroep CNME Maastricht	Bert Op den Camp

Het Genootschapsbestuur nam het initiatief voor overleg met De Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeves, de landelijke VZZ en de Stichting Ir. D.C. van Schaik om tot nadere afspraken te komen over het voorkomen van verstoring van vleermuizen in onderaardse kalksteengroeves. Dat leidde tot een door alle partijen onderschreven gedragscode.

8 VOORTGANG PROJECTEN

ADDERONDERZOEK OP DE MEINWEG

Het betreft een veelomvattend onderzoek, in het verleden begonnen als populatieonderzoek. Onder meer vond in het verslagjaar een

biotooponderzoek plaats langs het traject van de IJzeren Rijn, en voortzetting van telemetrisch onderzoek naar het terreingebruik van de dieren.

ATLAS AVIFAUNA LIMBURG

Dit omvangrijke project nadert zijn einde. In 2004 kwamen de teksten voor alle soorten nagenoeg gereed en werden de aanvraag van offertes voor het drukwerk voorbereid. Het boek zal naar verwachting in 2005 verschijnen.

KERKUILENPROJECT

Dit meerjarige project voorziet onder meer in het plaatsen en beheren nestkasten en in voorlichtingsactiviteiten. De subsidieperiode eindigde in 2004. Aan de provincie zal gevraagd worden om het resterende budget te mogen reserveren voor activiteiten in de jaren daarna.

LIBELLENATLAS

In 2004 verscheen voorlopige werkatlas op basis van 64.000 waarnemingen van 57 soorten en 57 waarnemers over de periode 1977-2003.

FLORA VAN MIDDEN-LIMBURG

Het veldwerk voor deze atlas werd voortgezet in 2004 en vorderde zodanig dat het schrijven van de soortteksten in 2005 kan beginnen. De publicatie van het boek wordt verwacht in 2007.

ZOOGDIERENATLAS VAN LIMBURG

Na de aanstelling van een projectmedewerker kwam dit samenwerkingsproject met de VZZ in april in uitvoering. Het werk bestond voornamelijk uit het verzamelen, controleren en invoeren van gegevens als basis voor de atlas. Onder meer werden veel gegevens verkregen van wildbeheerders, wegbeheerders, waterschappen en kattenbezitters die de oproep kregen om foto's van prooien van hun huisdier op te sturen. Dat leverde ruim 200 reacties op.

HERPETOFAUNA-ATLAS VAN LIMBURG

Dit project ligt goed op schema. In 2004 werden belangrijke vorderingen gemaakt. De in december 2003 aangestelde coördinator werkte aan het verzamelen, controleren, en valideren van gegevens, en bewerkte deze tot een betrouwbaar dataset. Met dit materiaal als basis konden alle auteurs in december beginnen aan het schrijven van de soortteksten. Als zich geen onvoorziene vertragingen voordoen zal de atlas in 2005 gepubliceerd worden.

SPRINKHANEN VAN LIMBURG

Samen met het Bureau EIS-Nederland (European Invertebrate Survey) werkte de Sprinkhanenwerkgroep in 2004 verder aan de voorbereiding van een Limburgse verspreidingsatlas van sprinkhanen en krekels. EIS en het Genootschap sloten een overeenkomst af voor het beschikbaar stellen van elkaars waarnemingsgegevens. In 2004 verscheen ook een nieuwsbrief voor de inmiddels tot 150 deelnemers uitgegroeide groep waarnemers en er werd veel veldwerk verricht. Uit 500 km-hokken zijn nu waarnemingsgegevens beschikbaar.

HERSTEL EN BEHEER VAN ONDERAARDESE KALKSTEENGROEVES

In het kader van een samenwerkingsproject met de stichting IKL en de stichting Ir. D.C. van Schaik ronden 20 leden van de SOK de inventarisatie af van alle ingangspartijen van onderaardse kalksteengroeves in Zuid-Limburg. Het inventarisatierapport kwam gereed en werd in januari 2005 gepresenteerd aan gedeputeerde Vestjens van de provincie Limburg.

BIJEN EN WESPEN VAN DE SINT PIETERSBERG

De werkzaamheden voor dit project liepen door in 2004.

ATLAS VAN ZEGGESOORTEN IN LIMBURG

De werkzaamheden voor dit project liepen door in 2004.

DIGITALISEREN EN INDEXEREN VAN HET MAANDBLAD

In 2004 werd een werkgroep ingesteld die verder ging met de voorbereiding van dit project dat moet leiden tot het een beter toegankelijk maken van de in het Maandblad gepubliceerde informatie middels digitaliseren en indexeren. Het einddoel is de uitgave van alle jaargangen van het Maandblad op DVD.

DATABASE POELN IN LIMBURG

In 2004 kwam in samenwerking tussen Genootschap, IKL en een ecologisch adviesbureau een projectplan tot stand voor het inrichten van een centrale databank van poelen in Limburg, als basis voor beheer en bescherming van de leefgebieden van bedreigde amfibie-soorten. In tegenstelling tot eerdere verwachtingen was de Provincie Limburg uiteindelijk niet bereid om bij te dragen in de financiering. Om die reden werd het project in de ijskast gezet in afwachting van betere tijden.

9 BEHEER DATABANK EN GEGEVENSLEVERING

Het verzamelen, beheren en beschikbaar stellen van waarnemingsgegevens is ondergebracht bij de in 2002 opgerichte NatuurBank Limburg, een zelfstandige maar aan het Genootschap gelieerde rechtspersoon. In 2004 trad de Provincie Limburg toe als vijfde externe partner in de NatuurBank. De leverancier van het digitale systeem dat voor de partners via internet toegankelijk is, werd verder aangepast aan de eisen van het Genootschap. In april trad Neeltje Huizenga in dienst voor het beheer van de database en het controleren en invoeren van de nog liggende gegevensbestanden. Alle gegevens uit het vroegere databank van het Genootschap (het systeem Inventar) werden geconverteerd en overgebracht in de nieuwe systeem. Het aantal opgeslagen waarnemingen groeide van 950.000 naar 1.120.000.

10 FINANCIËN

De totale exploitatiekosten bedroegen in 2004 afgerond € 234.500 en het boekjaar werd afgesloten met een negatief saldo van circa € 6.700. Voor de reguliere exploitatie stelde de provincie Limburg een bijdrage van bijna € 75.900 beschikbaar. De opbrengsten van contributies en giften bedroegen ruim € 40.000 tegenover € 33.000 in 2003. De overige inkomsten bestonden onder meer uit projectsubsidies, verkoop van publicaties en loonsubsidie voor de redactieassistent.

Henk Schmitz,
secretaris NHGL

Roermond, 11 april 2005

PUBLICATIEBUREAU

Het Publicatiebureau van het Natuurhistorisch Genootschap is in de maand augustus gesloten. Bestellingen worden in september verstuurd. Wel kunt u publicaties afhalen na telefonisch bestelling op het kantoor van het Natuurhistorisch Genootschap.

LEDENADMINISTRATIE

Zoals te lezen in het jaarverslag 2004 heeft onze huidige ledenadministrateur, Nico van der Wal, te kennen gegeven om zijn functie als ledenadministrateur in 2005 te beëindigen.

Het Natuurhistorisch Genootschap is dan ook op zoek naar een enthousiaste vrijwilliger die deze taak op zich wil nemen. Voor informatie over deze functie kunt u contact opnemen met Henk Heijligers, 0475-386470.

NATUURGEGEVENS PROVINCIE LIMBURG OP INTERNET UITBREIDING VAN SUCCESVOLLE 'BROEDVOGELSITE'

Sinds 1983 verzamelt de Provincie Limburg gegevens over de toestand van de natuur in het buitengebied. Hierbij worden de flora, vegetatie en broedvogels onderzocht. Elk jaar wordt een deel van de provincie geïnventariseerd, zodat de gegevens actueel blijven. Inmiddels is een compleet beeld van de verspreiding van de Limburgse planten en vogels beschikbaar.

De provincie gebruikt de natuurgegevens vrijwel dagelijks voor de ondersteuning van het beleid. Zo wordt bij wegeaanleg of ontwikkeling van een woonwijk gekeken hoe de natuur zo veel mogelijk gespaard kan blijven en verlies aan planten en leefgebieden van vogels gecompenseerd kan worden. Met de natuurgegevens kan ook worden nagegaan of een terrein voldoende kwaliteiten bezit om te worden aangekocht als natuurgebied. Wijzigingen van bestemmingsplannen gaan vergezeld van een natuurtoets waarbij de provinciale gegevens worden geraadpleegd, zodat plannen in overeenstemming zijn met (inter)nationale wetgeving. De gegevens worden ook gebruikt bij het opstellen van provinciale plannen.

Door deze ontsluiting via internet behoren de Limburgse natuurgegevens tot de eerste provinciale datasets waarmee de Provincie voldoet aan het Verdrag van Aarhus. Het verdrag pleit een laagdrempelige toegang tot informatie, evenals de gebruikmaking van moderne elektronische communicatie. De Provincie Limburg loopt met deze service voorop in Nederland en is de enige provincie die via het internet, kosteloos haar onderzoekgegevens aanbiedt. Al sinds een jaar zijn de broedvogelgegevens opvraagbaar. Nieuw is dat nu ook de flora- en vegetatiegegevens bekeken kunnen worden. Het raadplegen van de internetpagina verloopt zeer eenvoudig. Via verschillende menu's kunt u doorklikken naar de gewenste gegevens. Er kan zowel gezocht worden op gebied (kilometerhok) als op soort. De natuurgegevens zijn te vinden op www.limburg.nl/groen (klik op Natuurgegevens).

KNNV INSECTENWEEKEND

De landelijke Insectenwerkgroep van de KNNV organiseert van vrijdag 26 tot en met zondag 28 augustus een insectenweekend in Noord- en Midden-Limburg. Ze verblijven in de nabijheid van het natuurgebied Dubbroek. Informatie kunt u inwinnen bij Arjan van der Veen, tel. 0320-346631 of Koos van Brakel, tel. 0348-417032 of aanvragen via e-mail: liw@knnv.nl

VERBETERING LEEFGEBIED BOOMKIKKER IN IJZERENBOSCH

In het IJzerenbosch in de gemeente Echt-Susteren zijn drie nieuwe poelen aangelegd voor de zeldzame Boomkikker. Daarnaast is het wateroppervlak van een aantal poelen vergroot. Deze maatregelen, die plaatsvinden in de terreinen van de Vereniging Natuurmonumenten, worden uitgevoerd door de stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (IKL). De stichting IKL is al vanaf 2001 bezig met de uitvoering van actieve maatregelen voor deze zeldzame Limburgse kikker. Het IJzerenbosch is een onmisbare schakel tussen de leefgebieden van de Boomkikker en kan door de maatregelen een belangrijk kerngebied worden. Nu bevindt deze populatie van Boomkikkers zich nog in de opbouwfase. De bestaande poelen functioneren nog niet optimaal voor de soort. In dit broekbosgebied liggen ongeveer 30 kleine poelen in enkele weilanden. In 2003 zijn er ook al vier poelen vergroot. De uitvoer van het project kan een flinke impuls geven aan de aantallen die er nu leven.

Het project bestaat uit de aanleg van twee nieuwe voortplantingswateren van 20 bij 20 m en een grote ondiepe plas in een weiland, waar in het voorjaar veel water blijft staan. Daarnaast worden van vier kleine, bestaande poelen ver-

groot tot wateren van 20 bij 20 m. De bij dit grondwerk vrijkomende grond wordt gebruikt voor de aanleg van een grondwal die begroeid zal raken met bramen. Deze struiken zijn voor de Boomkikker van belang als zonplek.

Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met Vereniging Natuurmonumenten. Voor meer informatie kun u contact opnemen met de Stichting IKL, tel. 0475-386430.

LIMBURG KRIJGT HET EERSTE ECOMBIDUCT VAN NEDERLAND

In opdracht van de Provincie Limburg wordt het eerste ecombiduct van Nederland aangelegd. Het ecombiduct combineert de functies van dassentunnel en ecoduct en komt te liggen over de nieuwe weg (N297), nabij de spoorbrug bij Nieuwstadt. Het wordt een met bomen en struiken beklede brug van ongeveer drie meter breed, en moet ervoor zorgen dat kleine dieren, zoals Dassen, Eekhoorns en amfibieën en allerlei insecten de nieuwe weg ongehinderd kunnen kruisen. Hiermee is het ecombiduct kleiner dan de gangbare ecoducten, die doorgaans een breedte van minimaal 15 m hebben en ook bedoeld zijn voor grotere dieren, zoals Ree of Wild zwijn. Uniek is het gebruik van een

Een impressie van het ecombiduct in het landschap ter plaatse.

buis die in het ecoduct is aangebracht. Deze buis is bedoeld voor dieren die zich laten afschrikken door het geluid en de verlichting van het verkeer. Doordat de N297 verdiept wordt aangelegd, is een dassentunnel onder de weg geen optie. De combinatie van buis en brug verklaart de naam: ecombiduct.

Ook in een ander opzicht is het ecombiduct bij Nieuwstadt bijzonder. Het is het eerste ecoduct waar expliciet rekening is gehouden met vleermuizen (de Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger). De aanplant van Mei-

doornhagen zorgt voor de geleiding van vleermuizen vanaf de Trichterweg naar de zuidzijde van de N297. Vogels en vlinders, maar ook dieren die niet kunnen vliegen, profiteren van deze geleiding. De hagen bieden daarnaast beschutting.

De werkzaamheden starten in januari van dit jaar. In augustus 2005 is het ecombiduct klaar. In de jaren daarna gaat de Provincie na welke dieren gebruik maken van het ecombiduct.

BINNENWERK BUITENWERK

Op de website www.nhgl.nl is de meest actuele agenda te raadplegen.

DINSDAG 2 AUGUSTUS verzorgt de **Mossenstudiegroep** een practicummiddag in het IVN-gebouw te Ransdaal. Aanmelden bij Paul Spreuwenberg (tel. 045-5310661).

ZONDAG 7 AUGUSTUS organiseert **Kring Venlo** een vlinderexcursie op de Groote Heide in Venlo. Vertrek om 14.00 uur vanaf het Informatiecentrum Venlo.

ZONDAG 7 AUGUSTUS houdt de **Sprinkhanenstudiegroep** een excursie in de omgeving van Beek. Vertrek om 11.00 uur vanaf de kerk van Spaubeek (coördinaten: 186,9-327,7).

DINSDAG 9 AUGUSTUS verzorgt de **Mossenstudiegroep** een practicummiddag in het IVN-gebouw te Ransdaal. Aanmelden bij Paul Spreuwenberg (tel. 045-5310661).

ZATERDAG 13 AUGUSTUS organiseert de **Paddestoelenstudiegroep** een excursie naar het

Berenbos te Kerkrade. Aanmelden bij Piet Kelderman (tel. 043-6016055).

ZATERDAG 13 AUGUSTUS verzorgt de **Sprinkhanenstudiegroep** een excursie in de buurt van het Echterbroek. Vertrek om 13.30 uur vanaf de kerk van Mariahoop (coördinaten: 195,7-344,8).

ZATERDAG 13 AUGUSTUS houdt de **Plantenstudiegroep** in samenwerking met Floron een streekexcursie rond Sint Geertruid (Amerfoort-coördinaten 180-310). Vertrek om 10.00 uur vanaf NS-station Maastricht.

DINSDAG 16 AUGUSTUS verzorgt de **Mossenstudiegroep** een practicummiddag in het IVN-gebouw te Ransdaal. Aanmelden bij Paul Spreuwenberg (tel. 045-5310661).

DONDERDAG 18 AUGUSTUS is er een practicumavond van de **Paddestoelstudiegroep** in het

IVN-zaaltje onder de bibliotheek van Ransdaal. Aanmelden bij Piet Kelderman (tel. 043-6016055).

ZATERDAG 20 AUGUSTUS verzorgt de **Plantenstudiegroep** in samenwerking met de Plantenwerkgroep van Likona een excursie naar de Terril van Waterschei. Lily Gora vertrekt om 9.15 uur vanaf de ingang van het KRC-Genk.

ZONDAG 21 AUGUSTUS organiseert de **Molluskenstudiegroep Limburg** een excursie naar Craubeek en Beertsenhoven (Wylre). Start om 10.30 uur vanaf de kerk van Klimmen. Aanmelden bij Stef Keulen (tel. 045-4053602).

DINSDAG 23 AUGUSTUS verzorgt de **Mossenstudiegroep** een practicummiddag in het IVN-gebouw te Ransdaal. Aanmelden bij Paul Spreuwenberg (tel. 045-5310661).

Zaterdag 27 AUGUSTUS houdt de **Libellenstu-**